

Fra: Anne Nesbakken[anne.nesbakken@gmail.com]

Sendt: 09.07.2020 15:59:09

Til: Postmottak[postmottak@balsfjord.kommune.no]

Kopi: Nils Vasara-hammare[rostu.cearru@yahoo.se]; [Dag.Torstad@balsfjord.kommune.no]; [samediggi@samediggi.no]; [fmfpost@fylkesmannen.no]; [postmottak@mattilsynet.no];

Tittel: Klage på vedtak - Balsfjord kommune sak 2012/424- 7597/2020 søknad om dispensasjon fra planbestemmelser – reguleringsplan 5422-249

Klage på vedtak om dispensasjon fra reguleringsplan - Balsfjord kommune sak 2012/424-11268/2020

Det vises til brev mottatt 1. juli med underretning om vedtak i sak 2012/424-11268/2020. Vi er orientert om at Fylkesmannen som sektormyndighet også har påklaget vedtaket, jf Fylkesmannens sak 2020/5374.

Begrunnelse for klage:

Vilkår for å innvilge dispensasjon etter plb § 19-2 er ikke til stede. Etableringen er allerede pr dato forstyrrende for beitebruk. Ulempene ved å innvilge dispensasjonen fra planbestemmelser og dermed økt aktivitet i virksomheten i sommerperioden, vil være vesentlige.

Dersom vedtak likevel fastholdes etter klagebehandling, må saken prøves i jordskifteretten før tiltakshaver eventuelt kan innrette seg jf. reindriftsloven § 63.

Merknad til vedtak om dispensasjon og virkningen av campens aktiviteter:

Det følger av plb § 3-1 bokstav c) at kommunen har et særlig ansvar for å ivareta hensynet reindriften. Planlegging etter loven skal sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Til tross for disse klare føringene i loven, har kommunen ved alle korsveier hvor hensynet mellom samiske næringsinteresser i reinbeiteområdet Tamok-Rosta og andre aktører er avvleid, - konkludert med at hensynet til nye næringer/nye aktiviteter i området må veie tyngre. Behandling av denne dispensasjonssøknaden føyer seg inn i dette mønsteret og etterlater et ubehagelig inntrykk av at kommunen systematisk setter samiske interesser til side og gradvis, - bit for bit, vil undergrave naturgrunnlaget for samisk reindrift i området.

Videre, - Camp Tamok ble etablert ulovlig før planprosess på tradisjonell flyttvei/sentrale trekkleier, uten at kommunen iverksatte ulovlighetsoppfølging. Detaljreguleringsplanen ble fastsatt etterskuddsvis uten utredning av konsekvenser for flytting og trekk av rein. Enkelte avbøtende tiltak ble innarbeidet etter innsigelser og klagebehandling.

I perioden etter vedtatt regulering er planområdet fortettet. Nærliggende områder utenfor regulert område er også tatt i bruk, blant annet til periodevis oppstalling av hunder. Det er sendt flere bekymringsmeldinger til sektormyndigheter om oppstalling av hunder og dermed brudd på planbestemmelser. Inneværende år er hunder pr. dato fortsatt oppstallet i området. Dette til tross for anmodning om å flytte hundene og bekymringsmelding til Mattilsynet om unødige forstyrrelser for rein på trekk inn i kjernen av sommerbeitet.

I tillegg til disse momentene anføres, at campens utmarksturisme-aktiviteter foregår utenfor det regulerte området og innebærer gradvis "privatisering" av dalførene Vassdalen og Finndalen i store deler turistsesongen som følge av omfanget av hundekjøring og scooterkjøring inn gjennom dalene. Det hører også til saken at privat gjeterbu innen aktivitetsområdet, tidlig ble tatt i bruk til kommersielle formål, uten avklaring med eier. Det ble kjørt ut ved til hytta, uten at eier var orientert om det. Gjeterbua brant ned, uten at bruken av gjeterbua og hendelsen er beklaget for eier.

Vi kan ikke se noen som helst grunn til at en virksomhet som fra dag 1 har tøyd grenser, nå skal innvilges en dispensasjon som innebærer ytterligere krenking av reindriftsretten og som framgår av anførsler over, også endrer vilkårene for allmennhetens ferdsel utenfor regulert område. Denne reguleringen bør reverseres som følge av at den krenker reindriftsretten og er i strid med arealdisponeringsforbudet i reindriftsloven jf § 22. Videre bør flyttleier og trekkleier innen kjernen av sommerbeitet legges med generelle hensynssoner med tilhørende bestemmelser (ikke avgrenset til detaljregulert område), tilsvarende norske reinbeitedistrikt, jamfør samebyens innspill til ny arealplan som har vært på høring.

Mvh

Anne Nesbakken

På vegne av siidaer i Könkämä sameby, etter oppdrag fra Nils Vasara-Hammare, ordförande i Könkämä sameby

Tidligere innsendt høringsuttalelse i tråden:

man. 8. jun. 2020 kl. 08:19 skrev Anne Nesbakken <anne.nesbakken@gmail.com>:

Hei,
Jeg viser til innsendt høringsuttalelse 7. juni på vegne av Könkämä sameby. Samebyens ordfører har bedt meg korrigere opplysninger om antall husbønder, medlemmer totalt og reintall i sommerflokk. Jeg sender derfor korrigeret høringsuttalelse og ber postmottakene erstatte den tidligere innsendte uttalelsen. Korrigeret uttalelse skal lyde:

Uttalelse til Balsfjord kommune sak 2012/424- 7597/2020 søknad om dispensasjon fra planbestemmelser – reguleringsplan 5422-249

Könkämä sameby er den nordligste samebyen i Sverige. Samebyen har vinterbeiter i Sverige, mens vår/sommer/høstbeiter hovedsakelig er i Norge. Retten til beite bygger på begge sider av grensen på alders tids bruk/urminnes hävd. Bruksretten til beite er opparbeidet gjennom minst 400 års sammenhengende bruk og er beskyttet på lik linje med eiendomsretten, noe som er befestet gjennom rettspraksis.

Vår/sommer/høstbeitearealet på norsk side av grensen er som følge av tvangsforflytting av familier og kolonisering; - redusert med nærmere 90 % i løpet av de siste 100 årene. Tidligere foregikk Karesandosamenes flyttinger helt ut til øyer og halvøyer i Troms fylke. Restressursen i konvensjonsområdet «Tamok-Rosta» utgjør derfor en absolutt minimumsressurs som ikke tåler ytterligere større inngrep.

Området Markenes har også vært benyttet gjennom alders tid. Det er skissert i framforhandlet, men ikke ratifisert ny konvensjon, at dette området skal tilbakeføres samebyen jf. ILO konvensjon nr. 169 artikkel 16 punkt nr. 3. Inntil videre er området fortsatt ikke formelt åpnet, dette som følge av ensidig norsk regulering i grensereinbeite-loven. Denne reguleringen er omstridt og under prinsipiell prøving i rettssystemet. En siida i samebyen gjenopptok bruken av dette området i perioden 2010 – 2014, men måtte oppgi det, - blant annet som følge av store tap av dyr og omkostninger etter etablering av Camp Tamok på sentral flyttlei.

Samebyen har 65 «husbønder» og 208 medlemmer. Husbond kan sammenlignes med det som i Norge kalles siidaandel. I vinterbeiteperioden er samebyen delt opp i 5 – 8 vintersiidaer. Som følge av koloniseringen og tap av områder, ligger forholdene ikke lenger til rette for separate sommersiidaer. Samebyens sommerflokk driftes derfor de aller fleste årene kollektivt, men enkelte år, har det som nevnt vært to sommersiidaer.

Normalt har samebyen opp mot 20 000 dyr i sommerflokk. Dalførene Postdalen, Vassdalen og Finndalen samt Melkefjell/Rostafjell utgjør kjerneområde i sommerbeitet. Samebyen har to merkeanlegg der man etter merking slipper rein inn i dette området. Det siste tiåret har i all hovedsak anlegget på Signalhøgda vært i bruk. Etter kalvmerking slippes simler med nymerket kalv inn i Vassdalen, Finndalen og Melkefjell/Rostafjell for restitusjon. Området er følgelig meget sårbart for ferdsl.

Camp Tamok ble etablert i forkant av planprosess på tradisjonell flyttvei i området. Kommunen fulgte ikke opp etableringen som et ulovlighetsforhold, men valgte å gå veien om dispensasjon med krav om seinere detaljregulering. Ved høring av dispensasjonssaken, uttalte Könkämä sameby at etableringen kom i konflikt med arealdisponeringsforbudet i reindriftsloven § 22 (hensynet til flyttvei). Saken ble ikke opplyst med samebyens uttalelse. Samebyen fikk ikke orientering om vedtak og opplysning om klagerett. Saken ble derfor først fanget opp da det oppstod store og gjentakende problemer med gjennomflytting. Saken ble klaget inn med henvisning til forvaltningsloven § 31, men saken ble etter langvarig saksbehandling inklusive flere klager til Sivilombudsmannen/SOM (om saksbehandlingstid) til slutt avvist jf. fvl § 31 annet og tredje ledd.

Detaljreguleringen ble gjennomført uten konsekvensutredning og med svært mangelfull og dels feilaktig opplysning av saken. Vedtak i saken ble påklaget av berørt siida. Det var satt opp en enkel konsekvensmatrise i 2011 i forbindelse med rullering av overordnet arealplan. Ved klagesaksbehandling la Fylkesmannen feilaktig til grunn at saken var tilfredsstillende utredet i 2011. Konsekvensmatrisen fra 2011 gav ingen opplysninger om at tiltaket berørte flyttvei, eller andre detaljopplysninger om områdets betydning for reindrifta.

Klagesaksbehandlingen trakk ut i tid, til tross for en rekke purringer. Da klagen avslutningsvis ble behandlet hos SOM i 2014, kom SOM fram til at saken ikke var egnet for å løses i forvaltningen fordi ny aktør var gitt anledning til å etablere nye rettigheter.

Planbestemmelser om forbud mot kommersiell aktivitet og oppstalling av hunder om sommeren, var resultat av både

Fylkesmannens opprinnelige innsigelse i saken og klagesaksbehandlingen. Dette som avbøtende tiltak for de omfattende negative konsekvenser som var erfart de første årene Campen var i drift.

Det fortøner seg helt uaktuelt å gi aksept for å løfte disse hardt tilkjempede avbøtende tiltakene gjennom et dispensasjonsvedtak. Samebyen viser her til uttalelse i forbindelse med rullering av ny arealplan hvor samebyen påberoper reindriftsloven § 63 tredje ledd for enhver utvidelse av utbygging og aktiviteter i området. Det innebærer at vedtak om dispensasjon vil bli krevet prøvd i jordskifteretten før det kan åpnes for dispensasjon fra planbestemmelser i sommerperioden.

Samtidig understrekes det at også Könkämä sameby, som den nordligste samebyen med grense mot Finland og beiterett på begge sider av den norsk/svenske grensen, i aller høyeste grad har følt på konsekvensene av koronakrisen. I tillegg har beitevinteren 2019/2020 har vært den tøffeste siden 1968. Uår i reindriften betyr, at det dette året er særlig viktig å ikke åpne for økt ferdsel, toppturer og overnattingstilbud i en etablering som berører flytting, trekk og beiting i kjerneområdet av sommerbeitet. Søknad om dispensasjon må derfor avslås.

Mvh

Anne Nesbakken

På vegne av siidaer i Könkämä sameby, etter oppdrag fra Nils Vasara-Hammare, ordförande i Könkämä sameby